

LIANE
MORIARTYOVÁ

JABLKÁ

MILOVANÍ NÁS DOKÁŽU

NEPADAJÚ

ZRANIŤ NAJHLBŠIE

ĎALEKO

ikar

LIANE
MORIARTYOVÁ

**JABLKÁ
NEPADAJÚ
ĎALEKO**

Preložila Tamara Chovanová

IKAR

Liane Moriarty
APPLES NEVER FALL

Copyright © Liane Moriarty, 2021
Translation © 2023 by Tamara Chovanová
Poetry translation © 2023 by Jana Kantorová-Báliková
Jacket design © 2023 by Barbara Baloghová
Slovak edition © 2023 by IKAR, a.s.

Z anglického originálu Apples Never Fall
(Macmillan by Pan Macmillan Australia Pty Ltd, Sydney 2021)
preložila Tamara Chovanová.
Verše preložila Jana Kantorová-Báliková.
Redigovala Anna Šikulová.
Korigovala Hana Brunovská.
Obálku navrhla Barbara Baloghová.
Technická redaktorka Helena Oleňová.
Vydalo vydavateľstvo IKAR, a.s., Bratislava roku 2023
ako svoju 2 111. publikáciu v elektronickej podobe.
Sadzba a zalomenie do strán ITEM, spol. s r. o., Bratislava.

ISBN 978-80-551-8995-6

S láskou mame

Prológ

Bicykel ležal na kraji cesty pod dubom, riadidlá mal skrútené v čudnom uhle, akoby ho niekto nahnevane z celej sily prudko odhodil.

Bolo skoré sobotné ráno, vlna horúčav trvala už päť dní. V celom štáte horelo viac ako štyridsať požiarov. V šiestich mestách vyvesili výstražné nápisy „okamžite evakuovať“, ale tu, na predmestí Sydney, hrozilo nebezpečenstvo iba astmatikom, odporúčali im, aby nechodili von. Mesto zahalil zlovestný sivožltý dym, hustý ako londýnska hmla.

Pusté ulice stíchli, odkiaľsi sa ozývalo iba cvrlikanie cikád. Ľudia za horúcich nocí spali nepokojne, snívali sa im divoké sny, rano sa zívajú a palcami skrolovali po displejoch mobilov.

Odhodený bicykel sa ligotal ako nový, reklama by ho propagovala ako „mimoriadne kvalitný dámsky bicykel zelenej farby, so siedmimi rýchlosťami, s béžovým koženým sedadlom a bielym prúteným košíkom. Človek si predstaví, že taký bicykel riadi vo sviežom vzduchu v nejakej európskej horskej dedinke, na hlave má mäkkú baretku, nie bezpečnostnú prilbu, a pod pazuchou bagetu.

Na suchej tráve pod stromom ležali štyri zelené jabĺčka, akoby sa vysypali z košíka na bicykli.

Na strieborných spiciach na bicykli nehybne sedela rodina čiernych bzučiviek, vyzerali ako mŕtve.

Od križovatky sa na tieto končiny neprimerane rýchlo blížilo auto Holden Commodore V8, doslova vibrovalo rockom osemdesiatych rokov.

Rozsvietili sa brzdové svetlá, auto so škripaním pneumatík zacúvalo, kým nezastalo pri bicykli. Hudba stíchla. Vystúpil vychudnutý, bosý, do pol pása nahý vodič, na sebe mal iba modré futbalistické trenírky, fajčil. Dvere na strane vodiča nechal otvorené, po špičkách ladne ako baletka prešiel po horúcom asfalte na trávnu, tam sa zohol, skúmal bicykel. Pohladil prederavenú prednú pneumatiku, akoby to bola končatina raneného zvieraťa. Bzučivky sa rozbzučali, vylakali sa, zrazu ožili.

Muž sa poobzeral po ceste na jednu, na druhú stranu, s prižmúrenými očami si potiahol z cigarety, pokrčil plecami, jednou rukou chytil bicykel a vstal. Prešiel k autu, bicykel položil do kufra ako nákup, šikovne vykrútil predné koleso, aby sa zmestilo.

Znova nasadol do auta, zabuchol dvere, vyrazil a spokojný sám so sebou vyklopkával na volante rytmus skladby skupiny AC/DC *Highway to Hell*. Včera bol Deň svätého Valentína, a hoci neveril na tie kapitalistické nezmysly, daruje bicykel svojej manželke a povie: Šťastného Valentína, bejby, ironicky žmurkne a vynahradí jej to, čo urobil minule. Veril, že v noci bude mať šťastie.

Šťastie však nemal. Len smolu – o dvadsať minút bol mŕtvy, zomrel po čelnej zrážke. Vodič kamióna si na medzištátnej diaľnici nevšimol značku stop ukrytú za rozrasteným ambrovníkom. Miestni obyvatelia sa už celé mesiace sťažovali na to, že značku tieňa konáre. Dalo sa čakať, že sa tam stane nehoda, hovorili, a teraz sa naozaj stala.

Jablká v tej horúčave rýchlo zhnili.

1. kapitola

Dvaja muži a dve ženy sedeli v odľahlom kúte kaviarne pod zarámovanou fotografiou toskánskeho úsvitu so slnečnicami. Boli vysokí ako basketbalisti, a keď sa nakláňali nad okrúhlym stolíkom s mozaikovou vrchnou doskou, čelá sa im takmer dotýkali. Hovorili ticho, no dôrazne, akoby preberali medzinárodnú špioňaz. Neprimerané na túto kaviarničku na predmestí za príjemného letného sobotného rána, keď sa vo vzduchu vznášala vôňa čerstvo upečených banánov a hruškového chleba, zatiaľ čo zo stereo reproduktorov znel tichý rock sprevádzaný syčaním a vrčaním kávovaru.

„Podľa mňa sú to bratia a sestry,“ povedala čašníčka šéfovi. Čašníčka bola jedináčik a fascinovali ju súrodenci. „Dost sa podobajú.“

„Trvá im to, mali by si už objednať,“ odvetil jej šéf, ktorý pochádzal z ôsmich detí a súrodenci ho vôbec nefascinovali. Po silnom krupobití minulý týždeň takmer celých sedem dní pršalo. Chvalabohu, teraz sa už požiare dostali pod kontrolu, dym sa rozptýlil, ľuďom sa rozjasnili tváre, konečne prichádzali zákazníci s hotovosťou v rukách, museli ich rýchlo obsluhovať.

„Hovorila, že si nestihli pozrieť jedálny lístok.“

„Spýtaj sa ich znova.“

Čašníčka opäť pristúpila k ich stolíku, všimla si, že všetci sedia rovnako, s členkami zachytenými o predné nohy stoličiek, akoby im to malo zabrániť v sklznutí.

„Prepáčte.“

Nepočuli ju. Hovorili všetci naraz, jeden cez druhého. Určite boli príbuzní. Dokonca aj zneli podobne – mali tiché, hlboké, zastreté hlasy... Akoby ich bolelo hrdlo, akoby niečo tajili.

„Vlastne nie je nezvestná. Poslala nám tú esemesku.“

„Nemôžem uveriť, že nedvíha telefón. Doteraz vždy odpovedala.“

„Otec hovoril, že zmizol jej nový bicykel.“

„Čože? To je čudné.“

„Takže... odišla na bicykli ešte pred východom slnka?“

„Ale nevzala si prilbu, čo sa mi zdá dosť zvláštne.“

„Myslím, že je najvyšší čas, aby sme oznámili, že je nezvestná.“

„Už je to vyše týždňa. To je dlho.“

„Ako hovorím, vlastne...“

„V podstate je nezvestná, lebo nevieme, kde je.“

Čašníčka zvýšila hlas, až to znelo hrubo. „Už ste si vybrali? Môžete si už objednať?“

Nepočuli ju.

„Bol už niekto v dome?“

„Otec mi často hovoril, aby som nechodila. Vraj je veľmi za-neprázdnový.“

„Zaneprázdnový? A čo také robí?“

Čašníčka prešla pomedzi stoličky, popri stene, aby si ju niekto z nich všimol.

„Vieš, čo by sa mohlo stať, keby sme nahlásili, že je nezvestná?“ spýtal sa ten krajší z dvoch mužov. Mal na sebe plátennú košelu s rukávami vyhrnutými po lakte, šortky a topánky bez ponožiek. Čašníčka tipovala, že môže mať čosi cez tridsať. Kozia briadka, charizmatičký šarm hviezdy z reality šou alebo realitného makléra. „Podozrievali by otca.“

„Z čoho by ho podozrievali?“ spýtal sa druhý muž, robustnejšie, lacnejšie vydanie toho prvého. Len so strniskom, bez briadky.

„Že... veď vieš.“ Drahšie vydanie brata si prešlo prstom po krku.

Čašníčka sa ani nepohla. Odkedy je čašníčkou, taký napínavý rozhovor ešte nepočula.

„Kriste, Troy.“ Lacnejšie vydanie brata vydýchlo. „To nie je zábavné.“

Druhý muž pokrčil plecami. „Policajti by sa pýtali, či sa hádali. A otec hovoril, že sa veru hádali.“

„Ale určite...“

„Možno s tým otec naozaj má niečo spoločné,“ ozvala sa mladšia z tých štyroch, žena v krátkych oranžových šatách s bielymi margarétkami, pod nimi mala plavky uviazané vzadu na krku. Mokré vlasy odfarbené namodro (čaišnička zbožňovala presne ten odtieň) si zviazala do chvosta. Na pleciach, na vrstvičke opaľovacieho krému, bol ešte prilepený piesok, akoby práve odišla z pláže, hoci sa nachádzali aspoň štyridsať minút jazdy autom od mora. „Možno mu ruplo v bedni. Konečne mu ruplo.“

„Prestaňte, vy dvaja,“ napomenula ich druhá žena, čaišnička si práve uvedomila, že je to ich stála zákazníčka, dávala si extra veľkú, extra horúcu kávu so sójovým mliekom. Volala sa Brooke. Brooke s *e* na konci. Mená zákazníkov písali na viečka na pohároch a táto žena raz podotkla, akoby nesmelo, no zároveň dôrazne, akoby si nemohla pomôcť, že jej meno sa píše s *e* na konci.

Bola zdvorilá, no nie veľmi zhovorčivá, a väčšinou bývala už od rána vystresovaná, akoby už vedela, že deň nedopadne dobre. Platila päťdólarovkami a do nádoby na tringelt vždy hodila päťdesiat centov. Každý deň prišla v tom istom oblečení: v tmavomodrej polokošeli, šortkách, ponožkách a v teniskách.

Dnes mala víkendové oblečenie, sukňu a top, ale aj tak vyzerala ako príslušníčka ozbrojených síl mimo služby alebo ako učiteľka telocviku, ktorá vám neskočí na to, že máte menzes.

„Ocko by mame nikdy neublížil,“ povedala sestra. „Nikdy.“

„Bože, pravdaže nie. Nemyslela som to vážne.“ Modrovláska zdvihla ruky, čaišnička videla, že okolo očí aj úst má zvráskavenú pokožku. Uvedomila si, že vôbec nie je mladá, len je mladistvo oblečená, skrátka, maskovaná žena v strednom veku. Z diaľky by ste jej hádali dvadsať, zblízka možno štyridsať. Akoby švindlovala.

„Mama s otcom majú fakt dobré manželstvo,“ vyhlásila Brooke s e na konci a jej nepríjemne úctivý hlas prezrádza, že napriek praktickému oblečeniu je možno z tých štyroch najmladšia.

Krajší brat na ňu spýtavo pozrel. „Vyrástli sme v tom istom dome?“

„Neviem. Vyrástli? Nikdy som nevidela ani náznak násilia... Teda, bože!“

„Mimochodom, ja to netvrdím. Len hovorím, že iní ľudia by si to mohli myslieť.“

Modrovláska zdvihla pohľad, všimla si čašníčku. „Prepáčte! Ešte sme sa nepozreli na ponuku.“ Vzala laminovaný jedálny lístok.

„To nič,“ uistila ju čašníčka. Rada by si vypočula viac.

„Viete, sme trochu vykoľajení. Naša mama je nezvestná.“

„Ach nie! To je... nepríjemné.“ Čašníčka nevedela, ako reagovať. Nezdali sa jej veľmi ustarostení. Títo ľudia boli oveľa starší ako ona – ich matka musí byť dosť stará. Stará dáma! Ako to, že je nezvestná? Stratila pamäť?

Brooke s e na konci zmraštila tvár. „To ľuďom nehovor,“ povedala sestre.

„Ospravedlňujem sa. Naša mama je možno nezvestná,“ opravila sa modrovláska. „Dočasne sme zapatrošili mamu.“

„Mali by ste sa vrátiť po vlastných stopách,“ čašníčka tiež zažartovala. „Kde ste ju videli naposledy?“

Nastalo rozpačité ticho. Všetci na ňu hľadeli rovnakými jasnými hnedými očami s triezvym výrazom na tvári. Všetci mali mihalnice také tmavé, akoby mali nakreslenú linku.

„Viete, máte pravdu, presne to musíme urobiť.“ Modrovláska pomaly prikývla, akoby vzala jej ľahkomyselnú poznámku vážne. „Pôjdeme po svojich stopách.“

„Ochutnáme ten jablkový koláč so šľahačkou,“ skočil im do reči krajší muž. „Potom vám povieme, čo si o tom myslíme.“

„Dobrý nápad.“ Lacnejšie vydanie brata pleslo svoj jedálny lístok o kraj stola.

„Na raňajky?“ spýtala sa Brooke s e na konci, ale sarkasticky sa

usmiala, akoby mali medzi sebou nejaký súkromný vtip o jablkovom koláči, a všetci s úľavou vrátili čašníčke jedálne lístky. Ako keď ľudia vracajú niečo s pocitom radosti, že sa toho zbavia.

Čašníčka si zapísala do bločka *4 x jablkový koláč* a urovnala kôpku lístkov.

„Počujte,“ ozvalo sa lacnejšie vydanie brata, „volal jej niekto z vás?“

„Káva?“ spýtala sa čašníčka.

„Všetci si dáme veľkú kávu bez mlieka,“ povedalo drahšie vydanie brata a čašníčka pozrela na Brooke s *e* na konci, aby jej dala možnosť povedať: Nie, nepijem kávu bez mlieka, vždy si dávam veľkú kávu so sójovým mliekom. Tá sa však v tej chvíli pozrela na brata: „Pravdaže sme jej volali. Tisíckrát. Poslala som jej esemesky, maily. A ty nie?“

„Takže štyri kávy bez mlieka?“ spýtala sa čašníčka.

Nikto neodpovedal.

„Okej, takže štyri kávy bez mlieka.“

„Nie mame. Jej.“ Lacnejšie vydanie brata si oprelo lakte o stôl, pritislo si končeky prstov na sluchy. „Savannah. Pokúsil sa s ňou niekto skontaktovať?“

Čašníčka už nemala zámienku ďalej tam stáť a počúvať.

Savannah je ďalšia sestra? Prečo tu teda dnes nie je? Vyhnali ju z domu? Ako márnотratnú dcéru? Preto sa jej meno vznášalo medzi nimi a znelo tak dôležite? Volal jej niekto?

Čašníčka prešla k pultu, dlaňou buchla po zvončeku a zaevidovala ich objednávku.

2. kapitola

Vlani v septembri

Čochvíľa bude jedenásť. Bol svieži, vetristý štvrtkový večer. Vo vzduchu poletovali svetloružové čerešňové lupene, taxík pomaly prechádzal popri renovovaných historických domoch, pred každým stál na príjazdovej ceste prepychový sedan strednej triedy, pri obrubníku boli pristavené tri kontajnery rozličných farieb. Vo svetlách taxíka bolo vidieť, ako vačica s pruhovaným chvostom preskočila cez pieskovcový betónový plot. Ozvalo sa kňučanie píska, potom stíchlo. Vo vzduchu sa vznášala vôňa horiaceho dreva, pokosenej trávy a pečenej jahňaciny. Vo väčšine domov panovala tma, bdelo žmurkali len bezpečnostné kamery.

Joy Delaneyová na čísle deväť uložila riad do umývačky, pritom počúvala poslednú epizódu podcastu *Chlap s migrénou*, na ušiach mala parádne nové bezdrôtové slúchadlá, ktoré jej syn daroval na narodeniny.

Joy, drobná, štíhla, energická žena so žiarivými bielymi vlasmi po pleciah, si nikdy nevedela spomenúť, či má šesťdesiatosem, alebo šesťdesiatdeväť, niekedy dokonca pripustila, že možno má šesťdesiatsedem. (Mala šesťdesiatdeväť.) Momentálne mala džínasy a čierny sveter, pod ním pásikavé tričko, na nohách vlnené ponožky. Údajne vyzerala „skvele na svoj vek“. Mladí ľudia v obchodoch jej to často hovorili. Vždy im chcela povedať: „Nevieš, koľko mám rokov, chlapček, tak ako vieš, že vyzerám skvele na svoj vek?“

Jej manžel Stan Delaney sedel v obývačke v sklápacom kresle, na každom kolene mal balíček s ľadom, pozeral dokumentárny film o najväčších mostoch na svete a chrúmal pritom čili krekerky, ktoré si namáčal do téglíka s krémovým syrom.

Ich stará staffordshirská teriérka Steffi (pomenovali ju po Steffi Grafovej, lebo ako šteniatko bola veľmi rýchla) sedela na kuchynskej dlážke vedľa Joy a potajomky prežúvala kúsok novín. V priebehu posledného roka Steffi začala obsedantne prežúvať akýkoľvek papier, ktorý našla v dome, čo bola podľa všetkého psychická porucha psov vyvolaná stresom, hoci nikto nevedel, z čoho je Steffi vystresovaná.

Steffin zvyk žuť papier bol aspoň prijateľnejší než zvyk Otisa, kocúra ich susedy Cary, ktorý začal kradnúť oblečenie z domov v slepej uličke vrátane spodnej bielizne – Caro ju radšej nevracala, lebo sa pred susedmi hanbila, samozrejme, s výnimkou Joy.

Joy vedela, že s tými obrovskými slúchadlami vyzerá ako mimozemšťanka, ale bolo jej to jedno. Celé roky prosila deti, aby boli ticho, a teraz ticho neznášala. Zdalo sa jej, akoby zavýjalo v jej takzvanom prázdnom hniezde. Jej hniezdo bolo prázdne celé roky, už si na to mohla zvyknúť, ale vlani predali svoju tenisovú školu a klub a mala pocit, akoby sa všetko skončilo, prudko zastalo. Chýbal jej hluk, až sa stala závislá od podcastov. So slúchadlami na ušiach si často aj líhala do postele, aby ju uspal urečnený autoritatívny hlas.

Netrpela migrénami, ale jej najmladšia dcéra ich mávala, preto Joy počúvala podcast *Chlap s migrénou* nielen preto, aby získala informácie, ktoré by mohla posunúť Brooke, ale brala to ako isté pokánie. V posledných rokoch jej bývalo takmer zle pri pomyslení, ako odmietavo a netrpezlivo reagovala na Brookine detské bolesti hlavy (tak tomu hovorili). Áno, ľutovala to.

Lútosť by sa mohla stať témou mojich pamätí, premýšľala, keď sa usilovala vtlačiť do umývačky strúhadlo na syr vedľa panvice. Joy Delaneyová: *Život plný lútosťi*.

Včera večer bola na prvej hodine kurzu *Takže vy chcete napísať pamäti* v miestnej večernej škole. Joy nechcela napísať pamäti,

ale chcela ich napísať Caro, a tak jej robila spoločnosť. Caro, plachá vdova, tam totiž nechcela chodiť sama. Joy jej pomôže, aby si našla priateľku (už mala vyhladanú vhodnú ženu), a potom tam prestane chodiť. Učiteľka im vysvetlila, ako začať písať pamäti – vyberiete si tému a potom je to len otázka hľadania anekdot na tú tému. „Možno vašou témou je: *Vyrástla som v chudobnej štvrti, ale pozrite na mňa teraz*,“ povedala učiteľka a všetky dámy v nohaviciach šitých na mieru, s perlovými náušnicami, vážne prikyvovali a do svojich novučičkých zápisníkov si zapísali *chudobná štvrť*.

„Aspoňže ty máš jasnú tému na písanie pamäti,“ povedala jej Caro cestou domov.

„Jasnú?“ začudovala sa Joy.

„Tenis, nie? Tvojou témou je tenis.“

„To nie je téma,“ namietla Joy. „Téma je skôr čosi ako pomsta alebo úspech napriek všetkému alebo...“

„Mohlo by to mať názov *Gem, set, zápas. Príbeh tenisovej rodiny*.“

„Ale to je... my nie sme tenisové hviezdy,“ vyhlásila Joy. „Len sme viedli tenisovú školu a miestny tenisový klub. Nie sme Williamsovci.“ Z neznámeho dôvodu ju Carina poznámka podráždila, dokonca rozladila.

Caro sa zatvárila prekvapene. „O čom to hovoríš? Tenis je tvoja vášeň. Ľudia vždy hovoria: Venuj sa svojej vášni. A ja si pomyslím: Ach, keby som mala vášeň ako Joy.“

Joy zmenila tému.

Keď teraz zdvihla pohľad od umývačky, spomenula si na Troya, ako malý chlapec stál v tejto kuchyni, raketu držal ako zbraň, v tvári červený od hnevu, v krásnych hnedých očiach výčitka a slzy, no bránil sa plaču, len kričal: „Nenávidím tenis!“

„Ach, taká svätokrádež!“ zvolala Amy, lebo ako najstaršie dieťa mala za úlohu komentovať každú rodinnú hádku a používať slová, ktorým ostatné deti nerozumeli, zatiaľ čo Brooke, vtedy ešte malá a rozkošná, sa rozplakala. Logan sa tváril bezvýrazne a hlúpo.

„Ty necítiš nenávisť k tenisu,“ dohovárala mu Joy. Bol to rozkaz. Myslela tým: *Nemôžeš nenávidieť tenis, Troy*. Myslela tým: *Nemám čas ani silu dovoliť, aby si nenávidel tenis*.

Joy potriasla hlavou, aby sa zbavila tej spomienky, a pokúsila sa znova upriamiť pozornosť na podcast.

„... cikcakovité obrysy, ktoré sa vám mihajú v zornom poli, žiarivé hviezdičky, ľudia, ktorí majú symptómy migrény s aurou hovoria...“

Troy v skutočnosti necítil nenávisť k tenisu. Niektoré z najšťastnejších rodinných spomienok sa spájali s tenisovým dvorcom. Väčšina ich najšťastnejších spomienok. Aj niektoré z najhorších spomienok sa spájali s dvorcom, ale čo tam po tom, Troy stále hrá tenis, keby ho skutočne nenávidel, už by po tridsiatke nehral.

Je tenis jej životnou témou?

Caro má možno pravdu. Keby nie tenis, nikdy by sa so Stanom nestretli.

Teraz je to už viac ako pol storočia. Narodeninový večierok v malom, preplnenom dome. Ľudia kývali hlavami do rytmu skladby *Popcorn* od Hot Butter. Osemnásťročná Joy držala hrubú zelenú stopku vínového pohára po okraj naplneného teplým moselským vínom.

„Kde je Joy? Mal by si sa zoznámiť s Joy. Práve vyhrala veľký turnaj.“

Tie slová uvoľnili tesný polkruh ľudí okolo chlapca opretého chrbtom o stenu. Bol obrovský, desivo vysoký, širokoplecý, s hriovou dlhých čiernych kučeravých vlasov zviazaných do chvosta, v jednej ruke cigareta, v druhej plechovka piva. V sedemdesiatych rokoch športovci mohli fajčiť. Jamka v líci sa ukázala, až keď uvidel Joy.

„Niekedy by sme si to mali rozdať,“ vyhlásil. V živote nepočula taký hlas, určite nie od chlapca jej generácie. Ten hlas znel tak hlboko a pomaly, že si z neho ľudia uťahovali, skúšali ho napodobniť. Hovorili, že Stan má hlas ako Johnny Cash. Nehovoril tak náročky, jednoducho inak nevedel rozprávať. Nehovoril veľa, ale všetko, čo povedal, vyznelo dôležito.

Neboli jediní tenisti na tom večierku, len jediní šampióni.

Skrátka osud, ako v rozprávke. Aj keby sa neboli zoznámili v ten večer, raz by sa určite boli stretli. Tenisový svet nie je veľký.

Prvý zápas si zahrali ešte v ten víkend. Prehrala 6 : 4, 6 : 4 a potom s ním prišla o panenstvo, hoci mama jej hovorila, aké dôležité je vyhnúť sa sexu, aj keď by sa jej chlapec páčil. „Prečo by kupoval kravu, keď môže dostať mlieko zadarmo?“ (Jej dcéry zavýjali od smiechu, keď počuli tie slová.)

Joy povedala Stanovi, že s ním šla do postele len preto, lebo sa jej páčilo jeho podanie. Mal úžasné podanie. Ešte stále ho obdivovala, keď čakala na ten zlomok sekundy – čas zastal a Stan sa zmenil na sochu tenistu: prehol chrbát, vyhodil loptičku, raketu mal za hlavou a potom... tresk.

Stan vyhlásil, že s ňou šiel do postele len preto, lebo sa mu páčil jej volej, a potom jej tým hlbokým hlasom povedal do ucha: *Nie, to nie je pravda, mala by si ten volej zlepšiť, tlačíš sa na sieť. Šiel som s tebou do postele preto, lebo keď som uvidel tie nohy, vedel som, že chcem, aby si mi ich ovinula okolo chrbta*, a Joy sa ocitla v tranze, zdalo sa jej to hrozne nemravné a poetické, hoci sa jej nepáčilo, že kritizoval jej volej.

„... to vyvoláva uvoľnenie neurotransmitterov...“

Pozrela na strúhadlo zalepené mrkvou, to umývačka nezmyje. Opláchla ho v dreze. „Prečo robím tvoju prácu?“ spýtala sa umývačky a pomyslela na časy, keď ju ešte nemali. Stála pri dreze s horúcou vodou s gumenými rukavicami na rukách a s mrakodrapom špinavých tanierov vedľa seba.

V poslednom čase sa jej minulosť stále zrážala s prítomnosťou. Včera sa zobudila z driemot v panike, zľakla sa, že zabudla vyzdvihnúť jedno dieťa zo školy. Chvíľu jej trvalo, kým si spomenula, že všetky jej deti sú už dospelé, majú vrásky a hypotéky, univerzitné diplomy a cestovné plány.

Nie som dementná? rozmýšľala. Priateľka Linda, ktorá pracovala v domove sociálnych služieb, jej povedala, že každý deň pred školou zavládne vlna nepokoja. Dôvodom sú rozrušené staré dámy presvedčené o tom, že majú vyzdvihnúť dávno odrastené deti. Keď

to Joy počula, takmer sa rozplakala, a teraz sa jej viac-menej stalo to isté.

„Možno moje vysoké IQ maskuje príznaky demencie,“ povedala Stanovi.

„Nič také som si nevšimol,“ odvetil Stan.

„Symptómy demencie? Alebo vysoké IQ?“

„No, vždy si bola dementná,“ vyhlásil a odišiel. Pravdepodobne šiel liezť na rebrík, lebo synovia mu povedali, že v sedemdesiatke je na to už starý, a tak si hľadal zámienky, aby sa štvoral po rebríku tak často, ako sa len dá.

Včera večer počúvala informatívny podcast s názvom *Život s demenciou*.

Strúhadlo sa odmietalo vtesnať k panvici v umývačke. Skúmala tie dva predmety, pripadalo jej to ako skladačka, musí to vyriešiť.

„... *spúšťa zmenu priepustnosti ciev...*“ hovoril Chlap s migrénou.

Čože? Znova si musí pustiť ten podcast.

Počula, že odchod do dôchodku znižuje fungovanie mozgu. Možno to sa s ňou práve deje. Atrofuje jej čelový lalok.

Mysleli si, že sú pripravení ísť do dôchodku. Predaj tenisovej školy im pripadal ako ďalší logický krok v ich živote. Nemôžu byť trénermi donekonečna a ani jedno z ich detí nejavilo záujem prevziať tenisovú školu. Vlastne prejavovali až urážlivý nezáujem. Stan celé roky prechovával nádej, že Logan možno kúpi školu Delaneyovcov – bola to staromódna predstava, že najstarší syn sa stane jeho hrdým následníkom. „Logan bol skvelý tréner,“ mrmlal Stan. „Išlo mu to, naozaj mu to išlo.“

Chudák Logan sa zatváril zdesene, keď mu Stan nasmelo navrhol, aby kúpil školu. „Nie je veľmi zapálený, čo?“ poznamenal Stan a Joy naňho vybehla, lebo neznášala, keď niekto kritizoval jej deti, najmä keď išlo o opodstatnenú kritiku.

Tak školu predali. Dobrým ľuďom za dobrú cenu. Nečakala, že jej bude tak chýbať. Neuvedomila si, aká dôležitá bola pre nich Tenisová akadémia Delaneyovcov. Čo teraz znamenajú? Pribudli len dvaja penzisti.

Vďakabohu za tenis! Najnovšia trofej hrdo stála na príborníku, popýšia sa ňou, keď sa všetci zídu na Deň otcov. Stanove kolená si to odniesli, ale bolo to zaslúžené víťazstvo nad dvoma technicky zdatnými súpermi – Joy a Stan strážili sieť, útočili na stred a ani na chvíľu nestratili pokoj. Ešte vždy im to išlo.

Okrem účasti na turnajoch hrávali súťažne v pondelok večer, tú súťaž pred rokmi založila Joy, ale v poslednom čase to bolo depresívne, lebo ľudia zomierali jeden za druhým. Pred pol rokom zomrel na dvorci Dennis Christos – s manželkou Debbie hrali proti Joy a Stanovi. Hrozná trauma! Joy verila, že srdce chudáka Dennisa nevydržalo vzrušenie z predstavy, že prelomí Stanovo podanie. Tajne vyčítala mužovi, že dohnal Dennisa k pomysleniu, že je to možné. Dopustil, aby sa hra dostala do stavu 40 : 0, a urobil to výlučne pre vlastné potešenie. Len s veľkým sebaapremáhaním mu nepovedala: „Ty si zabil Dennisa Christosa, Stan.“

Pravdupovediac, ona a Stan neboli pripravení odísť do dôchodku. Ich šesťtyždňová dovolenka snov v Európe sa zmenila na pohromu. Dokonca aj Wimbledon. Najmä Wimbledon. Keď lietadlo pristálo znova v Sydney, obom sa uľavilo, ale nikomu sa s tým nepriznali – ani priateľom, ani deťom, ani sebe.

Niekedy sa pokúšali robiť to, čo robili ich priatelia na dôchodku, napríklad užívať si pekný deň na pláži, no Joy si porezala nohu, keď stúpila na ulitu, a dostali pokutu za zlé parkovanie. Pripomínalo jej to časy, keď si vzala do hlavy, že vezmú deti na príjemný piknik, a veľmi sa usilovala vzbudiť dojem, že ich rodina je na príjemnom pikniku, no niečo sa zakaždým pobabralo – niekto mal zlú náladu alebo zabľúdili, alebo len čo prišli na miesto, začalo pršať a cestou domov potom mlčali alebo sa hnevali. Len občas niektoré z detí zasmrkalo, keď sa mu zdalo, že ho neprávom zahriakli.

„Odkedy sme na dôchodku, náš život je samá romantika,“ povedala jej istá otravne bodrá priateľka a Joy sa zdvihol žalúdok. Minule však len tak pre zábavu kúpila dva banánové mliečne koktaily, lebo so Stanom si ich v mliečnych baroch v malých mestách kupovali na raňajky, keď spolu na začiatku manželstva cestovali

na regionálne turnaje. Ušetrili peniaze za motel a prespali v aute. A sexuovali na zadnom sedadle.

Ale bolo jej jasné, že Stan si na tie banánové koktaily nespomína, a potom cestou domov dramaticky a zbytočne dupol na brzdu, keď pred nimi niekto zastal. Joy vyletel koktail z ruky, a odvtedy ich auto nechutne smrdí skysnutým mliekom – je to pach zlyhania. No Stan vyhlásil, že nič necíti.

Ak chcú dôchodkovať graciózne a odhodlane ako ich priatelia, potrebujú zmenu. Mali by byť menej uhundraní (Stan určite) a mať širšie spektrum záujmov a koníčkov, nielen tenis. Potrebovali by vnúčatá.

Vnúčatá.

Už to slovo ju naplňalo zložitými silnými emóciami vyhradenými pre mladých – túžbou, hnevom, a čo bolo najhoršie, zlomyseľnou trpkou závišťou.

Vedela, že stačí jedno vnúča, a v dome sa stratí to ohlušujúce ticho, znova bude prežívať rušné dni, ale nemôže žiadať od detí, aby jej dali vnúčatá. Bolo by to ponížujúce, jednoducho trápne. Ona je predsa kultivovaná. Feministka. Športovkyňa. Úspešná podnikateľka. Nikdy nebude tuctová žena.

Dočká sa aj toho. Len trpezlivosť. Má štyri deti. Štyri žreby lotérie, hoci dve z jej detí boli stále slobodné, tie sa nerátajú ako žreby lotérie. No dve deti mali solídne, dlhodobé vzťahy. Logan chodí s Indírou už päť rokov. Nevzali sa, ale to nič. Indíra je úžasná, a keď ju Joy naposledy videla, tvárila sa veľmi tajomne – chcela Joy niečo povedať? Rozhodla sa počkať, kým uplynie dvanásť týždňov?

Brooke a Grant mali šťastné manželstvo, slušný dom na hypotéku, rodinné auto a Grant bol starší, možno je to len otázka času... Kiežby si Brooke nebola otvorila fyzioterapeutické centrum. Obdivuhodné! Stan až žiaril od hrdosti, keď sa o tom niekto zmienil –, ale viesť vlastné centrum, to je stres a ľudia s migrénou ho musia zvládať. Brooke bola priveľmi zapálená, ale určite chce čo najskôr dieťa. Vždy sledovala najnovšie lekárske poznatky, iste vie, že to nemôže odkladať, kým nebude neskoro.

Joy tajne dúfala, že jej deti nájdu tvorivý spôsob, ako jej oznámiť tehotenstvo, ako to robili deti iných ľudí na YouTube. Mohli by napríklad strčiť snímku z ultrazvuku do obálky a potom nakrútiť Joinu reakciu; otvorí ju – najprv bude zmätená, potom si to uvedomí, priloží ruku na ústa a so slzami v očiach ich vyobjíma. Mohli by to zverejniť na sociálnej sieti! *Joy práve zistila, že sa stane babkou!* To video by sa možno stalo virálne. Vždy keď k nim mali prísť deti, Joy sa pekne obliekla – pre istotu.

(S týmto snom sa nikdy nikomu nezdôverila. Ani len psovi.)

Chlap s migrénou sa jej zvodne prihovárал: „Porozprávajme sa o horčíku.“

„Dobrý nápad. Poďme na to,“ povedala.

Panvica a strúhadlo sa odmietali zmestiť do umývačky. Nešlo to. Strúhadlo musí zostať vonku. Aj tak ho už opláchla. Vystrela sa pri umývačke a zistila, že jej manžel stojí rovno pri nej, akoby sa teleportoval.

„Dofrasa... to čo má byť?“ zvolala.

Stiahla si slúchadlá na krk a ruku priložila na búšiace srdce. „Takto sa ku mne neprikrádaj!“

„Prečo niekto klope na dvere?“ Stan mal od čili krekerov oranžové pery a na džínsoch v okolí kolien mokré flaky od roztápajúcich sa balíčkov s ľadom. Už pohľad naňho ju rozčuľoval, vyčítavo na ňu hľadel, akoby mohla za to, že niekto klope na dvere.

Steffi si sadla vedľa Stana, nastražila uši, oči sa jej rozžiarili, dúfala, že pôjde na prechádzku.

Joy pozrela na kuchynské hodiny na stene. Je neskoro, nemôže to byť doručovateľ alebo prieskumník trhu. Neskoro, aby sa u nich zastavil priateľ alebo člen rodiny, a už k nim nikto nechodil bez ohlásenia.

Zahľadela sa na manžela. Možno je dementný on. Čítala, že manželka musí byť trpezlivá a láskavá.

„Nič som nepočula,“ odvetila trpezlivo a láskavo. Dobré by sa oňho postarala, no určite by ho dala na čakačku do domova sociálnych služieb (čím skôr, tým lepšie).